

Impactant comunicat d'Enric Duran

<https://enricduran.cat/comunicat-13-ni-lleis-per-mantenir-les-desigualtats-ni-judicis-que-perpetuin-lopressio-per-una-altra-manera-davaluar-nos-reconstruim-lesser-comunitari/>

Ni lleis per mantenir desigualtats, ni judicis que perpetuïn l'opressió. Reconstruïm l'ésser comunitari

20/02/2013 17 Comments

This article is also available in: Castellano, English, Français

Aquest article també està disponible en: Francés

Escolta aquí l'àudio del comunicat

AUDIENCIA7

Comunicat d'Enric Duran (1/3)

La nostra societat sembla no concebre poder viure d'una altra manera que no sigui sota el règim de la llei. Amb una educació que des de la infantesa ens mata l'esperit de rebel·lió i ens condueix cap a una obediència cega a l'autoritat, perdem tota iniciativa i costum de raonar. Fa segles que els governants insisteixen: respecte a la llei, obediència a l'autoritat. La majoria dels pares i de les mares eduquen els seus fills amb aquest sentiment i l'escola l'enforteix, tot convertint la llei en culte i en conductes exemplars aquelles que la protegeixen contra els rebels.

Però de quina llei estem parlant? Sabem que el sistema legal dels estats occidentals és fill del dret romà. És a dir, és fill d'un sistema legislatiu que es va construir en una època coneguda per les barbaritats imperialistes i militars, una era en què l'esclavisme i la pena de mort eren tan quotidians com el sol i la lluna. Un imperi romà que va colonitzar la península Ibèrica i amb aquesta els seus habitants originaris. Des de llavors, hem passat per tot tipus de règims autoritaris, segles i segles de barbàrie i perversió han estat acompanyats del sotmetiment al dret romà. Així, hem arribat fins a la mal anomenada democràcia, que regeix en l'actualitat, sense que mai no hi hagi hagut un trencament amb l'ordenament jurídic romà.

Ens hem de remuntar mil anys enrere per comprendre la forta acceptació i interiorització generalitzada d'expressions com «obediència a la llei». Quan comencem a tenir coneixement sobre les atrocitats que havien comès en èpoques passades els nobles amb els homes i dones del poble, podem entendre que aquells que mai no havien obtingut justícia vivien com un triomf veure reconeguts, si més no en teoria, alguns dels seus drets personals, que els permetien salvar-se de l'arbitrarietat del senyors.

Val a dir que, encara en els segles XIX i XX se sol entendre els drets com unes concessions que fa l'Estat als individus o, dit d'una altra manera, com una conquesta del poble pel que fa a la predisposició de l'Estat a tenir un poder absolut sobre la vida de les persones.

La Declaració Universal dels Drets Humans encara no ha aconseguit en l'actualitat tenir preeminència en relació amb els interessos específics dels mal anomenats Estats-Nació, que en base a les prioritats governamentals i als interessos dels poders econòmics, soterran les llibertats individuals i els drets col·lectius a una situació simplement de finalitats desitjables, però no de respecte obligat.

Encara avui, veiem com es reproduïx un fet paradoxal: les persones, volent ser lliures, comencen per demanar als seus opressors que els protegeixin tot modificant les lleis creades per aquests mateixos opressors; i tota possibilitat de modificació de lleis en base al bé comú passa com una tàctica preestudiada, en què les petites concessions pretenen aconseguir el conformisme i l'acceptació submissa de la majoria de la població.

Amb tot, sempre trobem arreu rebels que no volen obeir les lleis; més si coneixen els interessos de control que les promouen i desconfien de les intencions dels qui les dicten; més si són persones que se senten capaces de crear i viure en estructures socials horitzontals en les quals no calen més normes que aquelles dictades pel sentit comú i la solidaritat.

És el legislador qui confon en un sol i mateix codi les màximes que representen els principis de convivència amb les normes que consagren la desigualtat. Els costums i les tradicions, que són absolutament necessaris per a l'existència de la societat, estan hàbilment barrejats amb aquestes altres normes que només són beneficioses per als dominants i que es mantenen pel temor a suplicis pitjors.

Troblem a faltar en tot aquest recorregut històric un trencament jurídic, una nova construcció social del dret i els acords de convivència, que no sigui fruit de la reforma d'una època anterior més fosca; que no tingui les seves arrels en el poder absolutista de l'era dels emperadors, dels reis i dels dictadors.

En l'època recent, de les anomenades democràcies capitalistes, en el que se'n fa dir la «divisió de poders», el poder judicial forma part dels tres poders opressors, junt amb el legislatiu i l'executiu. El judicial és el guardià suprem de l'obediència i del control social mitjançant la vigilància del compliment de tot tipus de lleis, per més que siguin abusives i injustes.

El sistema judicial es compon, sobretot, de jutges i magistrats i, amb la divisió de poders, teòricament té independència respecte a l'executiu i el legislatiu, però aquesta idea és errònia, ja que en la pràctica, per la seva capacitat de limitar l'activitat del govern i d'aprovar noves lleis, influeix de forma determinant en la formulació i l'execució de les polítiques públiques. Alhora, depèn de l'executiu a través del Ministeri de Justícia, que és qui li assigna pressupostos o estableix els mecanismes d'elecció dels càrrecs judicials. Amb tot això, la tal suposada independència no és més que un miratge.

Fins aquí, tot l'exposat es pot generalitzar de manera aproximada, als estats suposadament democràtics d'Europa; tot seguit, ens centrarem —una mica més— en l'opressió directa que ens ha tocat viure.

A l'Estat espanyol, l'òrgan de govern autònom del poder judicial, amb competència a tot el territori, és el Consell general del poder judicial (CGPJ). Es va crear el 1978 per mitigar la influència dels elements franquistes, amb la funció principal de vetllar per la garantia d'independència dels jutges i magistrats front als altres poders de l'Estat i se situa en una posició institucional de paritat amb el govern, Congrés dels diputats, Senat i Tribunal constitucional.

Recentment, el Consell de ministres de l'Estat espanyol, a proposta del ministre de Justícia Alberto Ruiz-Gallardón, ha aprovat un projecte de modificació de la Llei orgànica del poder judicial. La reforma pretén reforçar el fet que siguin els polítics (els més obedients gossos del BCE i de l'FMI) els qui manin i tinguin a les seves mans la capacitat de col·locar jutges, corruptes o no, als llocs d'autogovern. Per a aquesta fita, es preveu que qualsevol jutge pugui presentar-se com a vocal del CGPJ amb el suport de només 25 membres de la judicatura, quan fins ara n'havien de ser 100. El fet que els vocals hagin de ser aprovats per una majoria de 3/5 parts al Parlament fa que, en la pràctica, sigui el PPSOE qui triï: de fet, ara mateix, la majoria absoluta del PP els garanteix la possibilitat de nomenament en funció de la naturalesa ideològica de cada candidat. Al mig dels escàndols de corrupció política que afecten tots els estaments governamentals sembla vital per al PP assegurar-se un poder judicial afí per tal de perpetuar-se en el poder i mantenir-se impune.

Per sobre de la piràmide dels òrgans jurisdiccionals està, com a ull vigilant, el Tribunal constitucional, que ha de vetllar pel compliment de la Constitució espanyola a través de la revisió de les lleis i de les normes amb rang de llei. La Constitució, vigent des de 1978, és el resultat d'un pacte entre les forces de la Dictadura i les que s'hi havien oposat; la qual va ser aprovada sota control armat de l'exèrcit franquista. El maquillatge democràtic d'aquesta reforma està en el fet que va ser acceptada per referèndum.

Però, què podíem esperar d'un sistema de justícia que se sotmet al manteniment d'una estructura visiblement feixista? Res de bo, igual que poca cosa més no podríem esperar si la Constitució s'hagués redactat i firmat en altres circumstàncies, ja que la seva redacció porta implícit l'autoritarisme i el sotmetiment de la majoria als interessos d'una minoria que ha segrestat el poder i no està disposada a retornar-lo a la ciutadania.

I, en paral·lel a tot l'esforç a aparentar independència, la crua realitat ens fa veure que els que han tocat poder, ja sigui polític, financer o pròpiament judicial, no acaben mai a la presó. No han anat a la presó si han assassinat sota una dictadura feixista, com ens recordaran els que lluiten per la defensa de la memòria històrica. Ni tampoc no hi han anat, ara per ara, els que en l'actualitat han estat responsables, amb la corrupció política i el crèdit sense control, de la crisi sistèmica que ens acompanya, la qual ja ha arruïnat econòmicament centenars de milers de persones i que, donada la impunitat dels culpables, a nivell popular té més tirada a anomenar-se simplement «una gran estafa».

No som els únics que sentim que la justícia és injusta i que veiem com la corrupció ha arribat a tots els estaments de la mal anomenada democràcia. Des de la mateixa gola del llop, més de 1.000 membres de la carrera judicial es van adherir l'any 2010 a un manifest que denunciava

la «politització» del sistema judicial i s'advertia que perillava la independència de la justícia. Un any abans, en un estudi realitzat pel Consell general de l'advocacia espanyola, amb més de 5.000 advocats, va concloure que el 85% estaven d'acord que «el consell general del poder judicial s'ha convertit en un òrgan tan polititzat que difícilment pot gestionar de forma eficient i imparcial el funcionament de la justícia». En aquest mateix estudi s'afirmava que el 71% dels advocats pensava que «la justícia funciona malament», però alhora, el 82% creien que «amb tots els seus defectes i imperfeccions, l'administració de justícia representa la garantia última de la defensa de la democràcia i de les llibertats».

Ens podem preguntar què en deuen pensar ara, quan el passat 2012 es va aplicar una elitització de l'accés al sistema judicial a través d'un increment de taxes judicials, que priven a qui no té capacitat econòmica suficient de defensar els seus drets al si de l'Administració de justícia. I això, sumat als costos de procuradors i advocats, desincentiva els qui no són rics per poder defensar els seus drets per vies judicials.

I s'atreveixen a mantenir hipòcritament l'article constitucional «Els espanyols són iguals davant la llei, sense que pugui prevaldre cap discriminació per raó de naixement, raça, sexe, religió, opinió o qualsevol altra condició o circumstància personal o social»?

És un dels molts exemples en què la llei diu una cosa i en la realitat en passa una altra; on el disseny de l'estat es planteja millorar-nos la vida i succeeix just el contrari; on determinats funcionaris diuen deure-li al poble la seva existència i en realitat hi atempten en contra. Tot l'enfrontament contra la vella hipocresia liberal, per a construir dignitat, l'hem d'anomenar políticament descolonització.

En aquest context discordant, els actors de la justícia, tant com els metges o els periodistes, han de patir el que s'anomena dissonància cognitiva, un mecanisme psicològic que s'activa quan una persona es veu forçada a fer una cosa completament diferent al que en origen era el seu sentir. Però, quan les recompenses o càstigs s'incrementen, la magnitud de la dissonància creix i la situació els imposa que els vells somnis de joventut han de plegar-se al pragmatisme. Un mecanisme psicològic que el poder polític i econòmic sap aprofitar.

Per poder ser-ne, un jutge ha de quedar despulat de tots els sentiments que formen la part més noble de la naturalesa humana i viure en un món de ficcions jurídiques, que aplica amb penes de privació de llibertat sense pensar, ni tan sols un moment, en l'abisme de degradació al qual ha caigut front als que condemna. Veiem una raça confeccionadora de lleis, legislant sense saber sobre el que legisla, però que no oblida la multa que afecta a homes mil vegades menys immorals del que són ells mateixos. Veiem, al cap i a la fi, la pèrdua de sentiment humà del carceller, el policia convertit en gos de premsa, l'espia menyspreant-se a si mateix, la delació transformada en virtut, la corrupció erigida en sistema; tots els vicis, tota la perversió de la naturalesa humana afavorida i cultivada per al triomf de la llei.

Podem entendre que durant més de dos mil·lennis no hi hagi hagut una revolució jurídica? Podem acceptar que estiguem encara patint com un reduït grup d'escollits, en base a la seva

ideologia conservadora i afí al govern de torn, tinguin el paper de Déus i puguin decidir sobre el futur de les nostres vides?

Podem assumir que ens regeixi un sistema basat en la penalització, en el càstig, que no deixa de trobar dreces perquè els del bàndol del poder no vagin a la presó, mentre als que som més actius com a poble, ens empresonen així que poden, sense tenir en compte tot el que podem estar fent en positiu per millorar la societat?

Si en qualsevol cas ho tenen en compte serà per agreujar la nostra pena, ja que són part interessada a perpetuar-se en el mateix poder que volem fer caure. Poden ser part implicada i alhora jutges?

Una figura, la dels jutges, que històricament s'ha posat al servei de qualsevol règim, imperial, dictatorial, falsament democràtic, oligàrquic, plutocràtic o de la naturalesa que sigui mentre fos eficaç per perpetuar-hi les desigualtats. Aquesta gent ens ha de jutjar? I qui els jutjarà a ells?

Realment, els volem demanar que ens absolguin, després de jutjar-nos? En base a què els hauríem de donar la legitimitat de ser jutges del nostre destí?

Mai no hem decidit que hi hagi una elit per sobre nostre que tingui atribuïda la capacitat de jutjar-nos; mai des de la sobirania popular no s'ha delegat legítimament el delicat paper de decidir sobre el bé i el mal. Mai no hem participat d'una deliberació seriosa sobre la justícia i el dret.

Cal que descolonitzem l'imaginari jurídic que ens va arribar d'un Imperi, de quan érem plebeus i els patricis ens feien jutjar per imposar-nos les seves lleis. Cal que recuperem la nostra autonomia com a poble. No hem de demanar permís per a ser lliures, ni hem de demanar permís per a autoorganitzar-nos; hem d'empoderar-nos i ser capaços de resoldre entre nosaltres els conflictes que indubtablement sorgiran de la convivència entre persones encara pertorbades per la manca de confiança i per la por.

Se'ns pot dir somniadors, se'ns pot dir radicals, se'ns pot dir rebels, se'ns pot dir que som moltes coses, però no se'ns pot jutjar per ser-ho, en base als paradigmes d'un sistema caduc i envellit que hauria de deixar pas a la renovació de la cultura i a la recuperació dels valors comunitaris entre els éssers humans.

El sistema no pararà de perfeccionar els seus mètodes de domini i sabem que ja no en té prou amb les lleis. Una manera que es va estenent és mitjançant la patologització dels comportaments molestos. Darrerament, ja s'ha catalogat la rebel·lia com a malaltia psiquiàtrica i s'ha donat la possibilitat de corregir des de la infantesa tot indici de qüestionament a l'autoritat i fomentar actituds submises amb medicació científicament avalada per a assolir el control social. Però, bé, si cal que desobeïm a determinats metges també ho farem...

Per tot l'exposat ens declarem en alegre i constructiva rebel·lia.

Cada cop som i serem més els i les que desobeirem tota llei que vingui imposada per tribunals allunyats de les nostres vides i sotmesos a unes lleis superiors, que si en altres temps van tenir un caire religiós, en l'actualitat la divinitat va disfressada de diners, d'avarícia, d'egoisme i de la destrucció de la Terra i la dignitat humana.

Declarem obertament la nostra desobediència als sistemes judicials dels estats i a totes les eines de les que disposen per a tractar d'impedir que portem a la pràctica la nostra voluntat profunda d'emancipació i reconstrucció de l'ésser comunitari.

Sense sentiments de suport mutu i pràctica de solidaritat, la vida en societat dels humans hagués estat pràcticament impossible, i aquests sentiments i pràctiques no són les lleis els que els han establert; són anteriors a totes les lleis i provenen de generacions i generacions d'experimentació i d'aprenentatge útil, de cooperació necessària per a mantenir la cohesió social.

L'hospitalitat, el respecte a la vida, el sentiment de reciprocitat, la compassió, el suport mutu, l'autolimitar-se un mateix en interès de la comunitat, entre d'altres, són conseqüència de la vida en comú d'humans lliures, adherits a uns principis en comú i no sotmesos a cap autoritat externa a la seva pròpia col·lectivitat.

Necessitem una nova institucionalitat de drets i de deures, fundada en els valors sociopolítics comunitaris. L'avaluació i millora dels comportaments de les persones, en el si d'una societat, ha de recuperar l'escala humana, s'ha de fer en proximitat, entre persones que es coneixen, que tenen principis en comú, que es tenen confiança, que cooperen recíprocament i que es poden mirar als ulls.

Enric Duran Giralt

20/02/2013